BELEIDSPLAN STICHTING BEHEER KUNSTCOLLECTIE ZUYDERLAND MC.
2016-2020

De statutaire doelstelling van de stichting Beheer Kunstcollectie Zuyderland is *het* ***beheren, leveren en tentoonstellen van kunst in en ten behoeve van het Zuyderland Ziekenhuis locatie Heerlen***. In dit beleidsplan is aangegeven op welke wijze de stichting in de periode 2016 – 2020 uitvoering denkt te geven aan deze doelstelling.
Door de fusie is sprake van een ziekenhuis op de locaties Sittard-Geleen en Heerlen. Vooralsnog zijn de activiteiten gericht op de ziekenhuislocatie Heerlen en de collectie is ook voor deze locatie bestemd.
Het bestuur van de stichting heeft echter al aangegeven bereid te zijn ook voor de locatie Sittard-Geleen werkzaam te willen zijn.

1. BEGRIP KUNST

Onder beeldende kunst wordt in dit beleidsplan verstaan twee- of driedimensionale kunst, gemaakt van welke materie dan ook, eventueel aangevuld met time-based media. Hieronder valt dus schilderkunst, vrije grafiek, fotografie, beeldhouwkunst, installatiekunst, videokunst, computerkunst, al dan niet concept-art.
Daarbij gaat de voorkeur primair uit naar beeldende kunst, waarbij fotografie en grafiek bijzondere aandacht zullen krijgen vanwege de gunstige prijzen van deze kunstvormen, waardoor het ondanks het beperkte beschikbare budget mogelijk is, voldoende werken aan te kopen.
Het spreekt vanzelf dat dit streven niet ten koste mag gaan de van de kwaliteit.

2. DOEL KUNSTCOLLECTIE IN ZUYDERLAND MC

Met het opbouwen en presenteren van een kunstcollectie in Zuyderland locatie Heerlen wordt nagestreefd de publieke ruimten in Zuyderland locatie Heerlen zodanig inhoud en vorm te geven dat daardoor voor patiënten, bezoekers en medewerkers een leefomgeving ontstaat, welke een bijdrage levert aan het welbevinden en het welzijn van betrokkenen tijdens hun verblijf in Zuyderland locatie Heerlen.

Kunst in Zuyderland heeft zodoende als voornaamste doel het bieden van afleiding voor de bezoeker, de patiënt en de medewerker. Immers, goede kunst trekt de aandacht, leidt daardoor af, biedt troost, maakt je nieuwsgierig, brengt je in vervoering en inspireert. Kunst gaat ook over emoties, die vaak te vinden zijn in een ziekenhuis. Kunst kan werken als een vluchtheuvel, voor zowel de patiënt als de hulpverlener. Kunst helpt je om je te verplaatsen in het verhaal van de ander. Kunst zorgt ook voor een rustpunt in de dagelijkse hectiek. Kunst vertelt verhalen en kan er toe bijdragen tegenslagen te overwinnen.
Zomaar enkele zaken wat het kijken naar kunst met je kan doen. Daarom kun je als bezoeker tijdens het wachten niet alleen een kopje koffie drinken, een krantje lezen of internetten, maar ook professionele kunst gaan zien, door bijvoorbeeld het volgen van een kunstroute. Immers, in diagnostische trajecten waarbij mensen in een korte tijd (veel) onderzoeken moeten ondergaan, zal er ook gewacht moeten worden.

Natuurlijk is bovenstaande niet de enige reden voor de aanschaf van kunst. De stichting streeft daarnaast de navolgende doelen na:

- De Kunstcollectie is een soort visitekaartje waarmee het ziekenhuis zich kan onderscheiden en profileren (corporate identity). Dit werkt andersom ook voor de kunstenaars die opgenomen zijn in de collectie.
- De kunstcollectie biedt patiënten, bezoekers en medewerkers de kans nieuwe ervaringen op te doen in een vertrouwde setting. De stichting streeft hiermee naar het verhogen van de waardering voor deze vormen van kunst.
- Door de aankoop en het presenteren van kunst tracht het bestuur kunstenaars te ondersteunen die op enigerlei wijze een binding hebben met de euregio.
- Door in overleg met de architecten de inrichting van kunst in nieuw- en verbouw af te stemmen, kan de ruimtelijke beleving van het gebouw een meerwaarde krijgen.
- Tenslotte ondersteunt de stichting door het creëren van een leefbare werkomgeving voor haar medewerkers, Zuyderland in haar streven naar goed werkgeverschap.

3. SAMENSTELLING COLLECTIE

De collectie die door de stichting wordt beheerd, bestaat uit 3 onderdelen:

1. **de Kerncollectie,**
   bestaande uit de werken die onder verantwoordelijkheid van de Kunstcommissie (de interne voorloper van de stichting Beheer Kunstcollectie) en het bestuur van de stichting Beheer Kunstcollectie zijn verworven;
2. **de Randcollectie,**
   bestaande uit hoofdzakelijk grafisch werk van kunstenaars die ook in de kerncollectie zijn opgenomen en die veelal met ondersteuning van de stichting Vrienden van Atrium MC zijn verworven;
3. **de kunstuitleen,**
   bestaande uit hoofdzakelijk werken die al in het bezit waren van voormalig Atrium MC voordat de Kunstcommissie haar werkzaamheden begon.

4. FINANCIEN

Zuyderland MC stelt jaarlijks een budget beschikbaar voor onderhoud van de aangeschafte kunstwerken, aanschaf van nieuwe werken en het organiseren van exposities en andere activiteiten in het kader van het kunstbeleid. Beschikbare middelen die in enig jaar niet worden aangewend, kunnen worden overgeheveld naar het budget voor het volgende jaar.
De commissie onderzoekt de mogelijkheden van externe subsidiëring en zal daarvan optimaal gebruik maken.

5. ACTIVITEITEN

Voor de aangegeven beleidsperiode heeft het bestuur per aandachtsgebied (beheren, leveren en tentoonstellen van kunst) de volgende activiteiten geformuleerd.

5.1 BEHEREN

De stichting beheert de bestaande collectie en bouwt deze verder uit. De Kerncollectie en de Randcollectie worden in openbare ruimten, d.w.z. ook voor patiënten en bezoekers vrij toegankelijke ruimten, tentoongesteld.
De ondersteunende collectie is met name bedoeld voor werkruimten van medewerkers en medisch specialisten. Deze werken worden voor bepaalde tijd toegekend aan afdelingen en/of medewerkers die daartoe een verzoek doen.

5.1.1 Het beheer van de bestaande collectie.

Het bestuur zal voor het goede beheer van de collectie een onderhoudsplan opstellen, waarvoor voldoende financiën gereserveerd dienen te worden.
Daarnaast legt het bestuur een registratiesysteem aan waarin de bestaande collectie is geregistreerd, de gegevens van de werken en van de kunstenaars worden beschreven. Voor zover als mogelijk worden alle werken gefotografeerd, deze foto's worden gekoppeld aan de registratie van de werken.

Het bestuur zal er zorg voor dragen dat de aangekochte werken zodanig in de openbare ruimten van het ziekenhuis worden gepresenteerd, dat zij het minste gevaar op beschadiging oplopen.
Er is een verzekering voor de kunstcollectie afgesloten.
De stichting draagt zorg voor een goede registratie van de in bezit zijnde kunstwerken. Daarbij wordt naast de gegevens van de kunstenaar en het aangekochte werk, ook de locatie waar het kunstwerk wordt geplaatst, vastgelegd.

5.1.2 Het uitbouwen van de bestaande collectie

Het bestuur streeft er naar de bestaande collectie op een verantwoorde wijze uit te bouwen. Dit zal op een financieel verantwoorde wijze gebeuren, d.w.z. dat de aankopen binnen het daarvoor beschikbare budget dienen te vallen.
Het wordt van groot belang geacht bij het uitbreiden van de collectie het huidige kwaliteitsniveau te handhaven. Dit betekent dat het bestuur zich zal laten adviseren door (externe) deskundigen.
Aan de hand van de inventarisatie en beschrijving van de collectie zullen door het bestuur aan de hand van de gesignaleerde hiaten de prioriteiten voor toekomstige aankopen worden bepaald.

5.1.3 Criteria

Bij het verwerven van beeldende kunst hanteert de kunstcommissie de navolgende criteria:

- de werken dienen aan een door de kunstcommissie vastgesteld thema – "De Mens" of "Het Mens Zijn" - te beantwoorden.

Daarbij gaat het niet alleen om een afgebeelde figuur, of delen daarvan, maar ook aan het gedachtegoed dat achter het concept 'de mens' schuilgaat. In een ziekenhuis waar veel mensen komen en de kunstcollectie bovenstaande functie heeft, is herkenbaarheid en identificatie voor het publiek erg belangrijk. De stichting zorgt voor een beknopte toelichting op het betreffende kunstwerk.

- Naast dat een kunstwerk over 'de mens' of 'het mens zijn' moet gaan, toont Zuyderland kunstwerken van een kwalitatief hoog professioneel niveau. Het gaat dan in principe om werken van kunstenaars die een kunstvakopleiding hebben genoten en op goede plaatsen hebben geëxposeerd. Het zijn kunstwerken die niet meteen prijsgeven wat de kunstenaar met zijn werk bedoelt, maar die ervoor zorgen dat de toeschouwer eventjes stil staat om de achterliggende betekenis van het werk te zoeken en te ontdekken. Voordat het bestuur van de Stichting Beheer Kunstcollectie Zuyderland een kunstwerk aankoopt, wordt het dan ook op kwaliteit beoordeeld door een expert uit de kunstwereld.
- de werken dienen in de reeds opgebouwde collectie te passen;
- aangezien de kunst in een ziekenhuisomgeving wordt geplaatst, dienen grote extremen vermeden te worden;
- het betreft kunstenaars die bij voorkeur (maar niet uitsluitend) afkomstig zijn uit of woonachtig in het verzorgingsgebied van het ziekenhuis of in de euregio;
- het betreft bij voorkeur aankomende kunstenaars.

5.2. PRESENTEREN VAN KUNST

Door de patiënten, bezoekers en medewerkers van Zuyderland locatie Heerlen in aanraking te brengen met hedendaagse beeldende kunst, streeft de stichting naar het verhogen van de waardering voor deze kunst. In de te ontplooien activiteiten zal dan ook voldoende aandacht besteed worden aan de presentatie van de aangekochte en geëxposeerde werken. Het toelichten en in een (kunst)historisch perspectief plaatsen van deze werken is daarbij van groot belang.

Het tentoonstellen van kunst in het algemeen en van de Kunstcollectie in het bijzonder kent gedurende de beleidsperiode drie verschillende aspecten:

1. Het inrichten van de openbare ruimten.

2 Tentoonstellingen organiseren
Op de zogenaamde galerij binnen de Hoofdhal van het ziekenhuis organiseert het bestuur frequent exposities van kunstenaars die in de collectie zijn opgenomen.

3 Het presenteren van de Kunstcollectie
Het bestuur van de stichting is al enige tijd bezig met het herplaatsen van de kunstwerken. Het achterliggende idee is dat sommige kunstwerken beter tot hun recht komen op een andere afdeling, omdat bijvoorbeeld de boodschap van het kunstwerk iets te maken heeft met de werkzaamheden van de afdeling. Een goed voorbeeld hiervan is de afdeling Revalidatie in Heerlen, waar kunstwerken hangen die op een relatie hebben met beweging.
Verder wordt niet meer op elke muur kunst getoond, maar wordt dit beperkt tot enkele wanden. Dit heeft als voordeel dat de afdeling rustiger oogt en dat de patiënt, medewerker en bezoeker een duidelijker keuze kan maken om naar kunst te gaan kijken en niet wordt overvallen door kunstuitingen. Daarnaast kan de patiënt, bezoeker en medewerker zich een duidelijker beeld vormen van de kunst en de kunstenaar, omdat er meer werk in een kleiner blikveld getoond wordt. Gewenst is dan wel dat de lege muren ook leeg blijven. Voorbeelden hiervan zijn de poli Radiologie, MDL en de SEH.
Voor de algemene openbare ruimtes, die vrij toegankelijk zijn voor patiënten en bezoekers kiest het bestuur van de stichting de kunstwerken. Voor de openbare ruimten in een poligebied laat het bestuur door middel van een presentatie de betreffende afdeling kiezen uit enkele groepen kunstwerken per kunstmuur. Voor de verpleegafdelingen gaat het bestuur een gesprek aan met de betreffende afdeling en luistert naar de wensen van de afdeling over wat de kunst moet uitstralen. Vervolgens wordt gezocht naar een kunstenaar die deze 'opdracht' goed kan verbeelden. Een duidelijk voorbeeld hiervan zijn de afdelingen 8 en 10 in locatie Heerlen.

Voor de niet-openbare ruimte kunnen de medewerkers kunst kiezen uit de kunstuitleen. Deze kunstwerken zijn meestal afkomstig uit de BKR-collectie. De kunstwerken zijn te zien op de website van de stichting http://www.atriummc.nl/kunst onder de link 'kunstuitleen'.

Naast het plaatsen van kunst in de openbare ruimten van de ziekenhuislocaties en het organiseren van tentoonstellingen, onderzoekt het bestuur ook de mogelijkheden van rondleidingen voor medewerkers, patiënten en bezoekers.

5.3 BEVORDEREN KUNSTBEZIT DOOR JAARPRENT

Om medewerkers (en bezoekers) in de gelegenheid te stellen werk van kunstenaars tegen een redelijke prijs aan te kopen, laat het bestuur van de stichting elk jaar een jaarprent maken door een kunstenaar, die in de collectie van Zuyderland vertegenwoordigd is.

Meer informatie hierover en over de kunst in Zuyderland is op de website http://www.atriummc.nl/kunst te vinden.

6. HET BESTUUR VAN DE STICHTING BEHEER KUNSTCOLLECTIE ZUYDERLAND

Het bestuur bestaat uit 5 bestuurders, waarvan één bestuurder wordt benoemd en ontslagen door de Raad van Bestuur van Zuyderland. De overige bestuurders worden benoemd door het zittende bestuur uit personen verbonden aan de stichting Zuyderland Medisch Centrum middels een dienstverband of medisch specialisten. Het bestuur laat zich bij het bepalen van het beleid, aankopen van kunstwerken en het inrichten van exposities adviseren door een extern adviseur, die op de hoogte is van de actuele ontwikkelingen binnen de beeldende kunstsector in het verzorgingsgebied van Zuyderland in de euregio.

Bij aankopen voor en het inrichten van afdelingen worden de betreffende medewerkers met inachtneming van de in 5.1.3 vermelde criteria via een afvaardiging zoveel mogelijk betrokken bij de keuzes die genomen dienen te worden.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af via een jaarverslag dat op haar website wordt gepubliceerd.

Heerlen, 19 april 2016